



V Bruseli 14. 9. 2016  
COM(2016) 602 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE  
A RADE**

**Posilnenie bezpečnosti vo svete mobility: lepšia výmena informácií v boji proti terorizmu  
a lepšie chránené vonkajšie hranice**

## 1. ÚVOD

Schengenský priestor je jedným z najcennejších výdobytkov Európskej únie, pretože ako priestor bez kontrol na vnútorných hraniciach prináša jedinečné hospodárske a spoločenské výhody. V posledných rokoch však bola snaha o zaistenie bezpečnosti v otvorenej Európe podrobená ťažkej skúške. Tlaky spôsobené migračnou a utečeneckou krízou si spolu s vlnou teroristických útokov vyžadujú nový prístup. Európska migračná agenda a Európsky program v oblasti bezpečnosti<sup>1</sup> ukázali, že intenzívnejšia spolupráca je odpoveďou nielen v rámci reakcie na krízu, ale aj z hľadiska využívania spoločných zdrojov odborných poznatkov a znalostí na vybudovanie silnejšieho a trvalejšieho európskeho systému, ktorý by sa dokázal vyrovnat' s úlohou zaistiť dobrú ochranu hraníc a poskytovať hodnotné spravodajské informácie potrebné na udržanie bezpečnosti v Európe.

V tomto oznámení sa uvedený program ďalej rozvíja, pričom sa v ňom stanovujú opatrenia na urýchlenie a rozšírenie záberu tejto činnosti v praxi. Vychádza zo širokej názorovej zhody – medzi inštitúciami<sup>2</sup> aj verejnosťou<sup>3</sup> –, že EÚ musí urobiť všetko, čo je v jej silách, aby členským štátom pomohla chrániť občanov spôsobom, ktorý umožní maximálne využiť možnosti spolupráce a zároveň zaručí dôsledné dodržiavanie základných práv, na ktorých je spoločnosť v EÚ založená.

Základom tejto činnosti musí byť rozhodné úsilie pokračovať v dosahovaní pokroku pri všetkých opatreniach uskutočňovaných v rámci európskej migračnej agendy a Európskeho programu v oblasti bezpečnosti.

Mať dobre chránené hranice súčasne znamená znížiť riziko mimoriadnych tlakov, ktorých sme boli svedkami v minulom roku, pokračovaním v obrovskom úsilí o obnovenie stabilnej situácie, pokiaľ ide o humanitárne štandardy a riadenie migrácie v dôsledku krízy. To znamená spoločný prístup v oblasti azylu a návratu a zároveň posilnenie možností legálnej migrácie. Znamená to tiež pracovať prostredníctvom rámca partnerstva na znižovaní hlavných príčin neregulárnej migrácie a rozvíjať novú etapu spolupráce s kľúčovými partnermi v oblasti migrácie<sup>4</sup>. Dobre chránené vonkajšie hranice tak budú zároveň základom pre Schengen ako priestor bez kontrol na vnútorných hraniciach, ako sa uvádza v pláne „Späť k Schengenu“<sup>5</sup>, a prispievajú k posilneniu mobility.

Pokiaľ ide o bezpečnosť, účinná a skutočná bezpečnostná únia<sup>6</sup> znamená, že členské štáty úzko spolupracujú v otázkach bezpečnosti a uznávajú, že vnútorná bezpečnosť jedného členského štátu je vnútornou bezpečnosťou všetkých členských štátov a Únie ako celku. Naliehavo treba uskutočňovať aktivity v oblasti predchádzania radikalizácii a boja proti nej, zlepšovania výmeny informácií, ochrany občanov a kľúčových infraštruktúr a obmedzenia prístupu teroristov a zločincov k strelným zbraňami alebo financovaniu, aby sa využili všetky

<sup>1</sup> COM(2015) 185 final z 28. apríla 2015 a COM(2015) 240 final z 13. mája 2015.

<sup>2</sup> Pozri napríklad spoločné vyhlásenie ministrov EÚ pre spravodlivosť a vnútorné veci a zástupcov inštitúcií EÚ k teroristickým útokom, ku ktorým došlo 22. marca 2016 v Bruseli (24. marca 2016).

<sup>3</sup> V nedávnom prieskume Eurobarometer 71 % respondentov požadovalo, aby EÚ bola aktívnejšia vo vzťahu k vonkajším hraniciam, a 82 % požadovalo, aby taká bola vo vzťahu k boju proti terorizmu (osobitný Eurobarometer Európskeho parlamentu, jún 2016).

<sup>4</sup> „Oznámenie o vytvorení nového rámca partnerstva s tretími krajinami v rámci európskej migračnej agendy“, COM(2016) 385 final zo 7. júna 2016.

<sup>5</sup> „Späť k Schengenu – plán“, COM(2016) 120 final, 4. marca 2016.

<sup>6</sup> „Napĺňanie Európskeho programu v oblasti bezpečnosti s cieľom bojovať proti terorizmu a pripraviť pôdu pre účinnú a skutočnú bezpečnostnú úniu“, COM(2016) 230 final z 20. apríla 2016.

možnosti, ktoré EÚ má na riešenie bezpečnostných hrozieb. Úplné a urýchlené vykonávanie opatrení vo všetkých týchto oblastiach je východiskom pre ďalší postup.

V tomto oznámení sú vymedzené oblasti činnosti, ktoré majú kľúčový význam z hľadiska ďalšieho vykonávania európskej migračnej agendy, Európskeho programu v oblasti bezpečnosti a bezpečnostnej únie. Spolu tieto opatrenia tvoria základné stavebné kamene pre riadenie migrácie, uľahčenie cestovania *bona fide* a spoluprácu s členskými štátmi v záujme posilnenia bezpečnosti. Čím rýchlejšie sa zavedú účinné a interaktívne systémy, tým rýchlejšie pocítíme ich prínosy. V tomto oznámení sa preto uvádza, ako treba túto činnosť urýchliť, a zdôrazňuje sa ďalší vývoj v krátkodobom horizonte s cieľom ďalej zlepšiť riadenie vonkajších hraníc, riešiť bezpečnostné potreby a zabezpečiť, aby príslušníci pohraničnej stráže, colných orgánov, migračných úradov, polície a justičných orgánov mali správne informácie. Takéto intenzívnejšie využívanie údajov kladie osobitný dôraz na potrebu dodržiavania základných práv a predpisov o ochrane údajov – to znamená riadne navrhnuté, správne používané a náležite regulované technológie a informačné systémy a plné záruky, pokiaľ ide o zabezpečenie ochrany súkromného života a osobných údajov.

## **2. MOBILITA A BEZPEČNOSŤ VĎAKA DOBRE CHRÁNENÝM HRANICIAM A ÚČINNEJŠEJ VÝMENE INFORMÁCIÍ**

Kľúčovú úlohu, pokiaľ ide o umožnenie vnútornej mobility, zohrávajú dobre chránené vonkajšie hranice. V prípade Európskej únie, v ktorej je dobrá ochrana vonkajších hraníc predpokladom voľného pohybu v rámci schengenského priestoru, to platí dvojnásobne. Každý rok zaznamenáme 400 miliónov prekročení schengenských hraníc občanmi EÚ a 200 miliónov prekročení štátnymi príslušníkmi krajín mimo EÚ. Každodenná realita kontroly hraníc má zásadný význam pre hospodárstvo EÚ, jej spoločnosť, ako aj pre vzťahy s našimi susedmi.

Kontrola hraníc musí byť efektívna a súčasne musí zaisťovať bezpečnosť. Na to, aby mohli milióny Európanov a ľudí z krajín mimo EÚ, ktorí prekračujú hranice, bezproblémovo cestovať, musia existovať zjednodušené a zefektívnené postupy prinášajúce výhody tak pre občanov EÚ, ako aj pre cestujúcich *bona fide* z tretích krajín. Výsledkom je značný hospodársky prínos pre hospodárstvo EÚ, ktoré je založené na obchode, a úspory pre štátne správy, ktoré sú pod veľkým tlakom. Zároveň však musí dopĺňať ďalšie ciele riadenia hraníc, ako je boj proti neregulárnej migrácii a identifikácia bezpečnostných rizík. Odpoveď spočíva vo vyvážení rôznych požiadaviek riadenia hraníc prostredníctvom efektívnych, bezpečných a komplexných opatrení konkrétne zameraných na rôzne spôsoby príchodu do EÚ, ktorými sa zosúladi výhody väčšej mobility s bezpodmienečnou požiadavkou na zaistenie bezpečnosti.

Mnohí cestujúci prichádzajú do EÚ na krátkodobý pobyt na služobné, rekreačné či študijné účely, pričom do nej vstupujú s vízom, ak sa vyžaduje. V týchto prípadoch, rovnako ako v prípade všetkých legálnych spôsobov príchodu do EÚ, poskytuje hranica príležitosť skontrolovať, či sú splnené všetky podmienky pre vstup, a uvítať ľudí v Európe.

Migračná a utečenecká kríza však osobitne zvýraznila potrebu riadiť neregulárnu migráciu. EÚ má záväzky voči osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu a ktoré musia byť nasmerované do azylového systému. Na druhej strane osoby, ktoré nevyužili dostupné legálne spôsoby a ktoré nemajú právo zostať, sa musia vrátiť alebo byť navrátené. Preto je nevyhnutné, aby bol každý pri vstupe do schengenského priestoru náležite zaregistrovaný,

podrobený náležitým postupom identifikácie a skríningu a umiestnený v zariadeniach, v ktorých je možné potrebné kontroly vykonávať.

Pri reakcii na migračnú a utečeneckú krízu sa jasne ukázali nedostatky a medzery, ako aj slabé miesta na vonkajších hraniciach EÚ. Na obnovenie účinného riadenia hraníc bolo potrebné vyvinúť veľké úsilie. Jeho súčasťou bola nebývalá aktivita s cieľom poskytnúť členským štátom v prvej línii podporu prostredníctvom prístupu založeného na hotspotoch, postupný návrat k riadnemu uplatňovaniu schengenských pravidiel na ochranu vonkajších hraníc a intenzívna spolupráca a koordinácia v záujme udržania každodennej kontroly nad vývojom situácie. V tomto úsilí je potrebné pokračovať, a to predovšetkým v Grécku a Taliansku, kde naďalej pretrvávajú nedostatky v zavedených štruktúrach, rýchlosti vykonávania a pri poskytovaní nevyhnutných znalostí inými členskými štátmi. Preto je také dôležité čo najskôr zriadiť európsku pohraničnú a pobrežnú stráž.

Hoci sú hranice je len jednou časťou riešenia, ktorým sa zaistí bezpečnosť, nedostatky v kontrole hraníc spôsobujú nedostatky pri zaistení bezpečnosti. Tým, že jedným z najväčších bezpečnostných rizík sa stali zahraniční teroristickí bojovníci, sa zvýraznila cezhraničná hrozba a vzrástol mimoriadny význam komplexných a účinných hraničných kontrol zameraných okrem iného aj na občanov EÚ. To prispelo k všeobecnejším obavám, že boj proti terorizmu je brzdený schopnosťou teroristov pôsobiť cezhranične, čo poukazuje na nedostatky pri odovzdávaní kľúčových informácií.

EÚ môže využiť možnosti uplatňovania spoločného prístupu a vybudovať účinný systém využívajúci výhody plynúce z jeho rozsahu, aby občanom zaistila väčšie bezpečie. Ak EÚ v plnej miere upotrebí svoje nástroje presadzovania práva a kontroly hraníc, využije potenciál interoperability informačných zdrojov na to, aby na základe spoločného súboru informácií identifikovala prípadné bezpečnostné hrozby, a začne považovať fázu vstupu do EÚ za kľúčový bod na vykonávanie bezpečnostných kontrol, znemožní teroristickým sieťam, aby využívali nedostatky. Práve to je podstatou bezpečnostnej únie.

Kladie sa tým dôraz na postupy pri vstupe a riadenie vonkajších hraníc. Vyžaduje si to dôkladné kontroly, pri ktorých sa však predíde zbytočným prietahom, z čoho jasne vyplývajú výhody preverovania pred cestou. Na tento účel sú potrebné kvalitné doklady totožnosti, ktorých pravosť nebude spochybniteľná – napomôžu tomu porovnateľné bezpečnostné prvky a spoločné prístupy k boju proti podvodom v oblasti dokladov. Preto je ešte väčšmi potrebné, aby hraničné kontroly boli bezpečné, rýchle a moderné a aby sa pri nich využívali systémy a postupy umožňujúce rýchly a spoľahlivý prístup k informáciám potrebným na overenie totožnosti a právneho postavenia.

#### *Predchádzanie medzerám v oblasti bezpečnosti prostredníctvom spoločného prístupu*

V apríli 2016 začala Komisia diskusiu o tom, ako vyvinúť silnejšie a inteligentnejšie informačné systémy<sup>7</sup>, ktorými by sa riešili nedostatky a medzery v štruktúre a interoperabilite súčasných dátových systémov, a ako využiť plný potenciál týchto systémov na identifikáciu bezpečnostných hrozieb, a to v plnom súlade s pravidlami ochrany údajov. Výsledky, ktoré systémy prinášajú, samozrejme závisia aj od kvality údajov, ktoré obsahujú, a preto je

---

<sup>7</sup> „Silnejšie a inteligentnejšie systémy pre hranice a bezpečnosť“, COM(2016) 205 final zo 6. apríla 2016. Dôležitým prvkom, ktorý sa spomína v uvedenom oznámení, je zriadenie skupiny expertov na vysokej úrovni pre informačné systémy a interoperabilitu.

potrebné, aby členské štáty v plnej miere zaviedli a využívali existujúce pravidlá a systémy – ako je Schengenský informačný systém, vízový informačný systém, databáza Interpolu s údajmi o odcudzených a stratených cestovných dokladoch, databáza EURODAC a databáza Europolu.

Vzhľadom na teroristické hrozby, ktorým v súčasnosti čelíme, závisí efektívnosť bezpečnostných kontrol do veľkej miery od výmeny informácií medzi orgánmi presadzovania práva, ale aj medzi spravodajskými službami. Predpokladom úspešného boja proti terorizmu je účinná a včasná výmena informácií medzi príslušnými orgánmi. Naďalej však pretrváva rozdrobenosť na vnútroštátnej aj európskej úrovni, ktorá môže viesť k nebezpečným medzerám v oblasti bezpečnosti. EÚ môže pomôcť pri zblížovaní týchto dvoch strán, a to zdokonalením mechanizmov EÚ pri plnom využití možnosti spolupráce na základe zmlúv o EÚ, ako aj pomocou pri budovaní kultúry spoločnej zodpovednosti a zvyšovaní ochoty a schopností na jej vyjadrenie v praxi.

### **3. KĽÚČOVÉ OPERATÍVNE OPATRENIA**

#### **3.1. Zavedenie európskeho integrovaného riadenia hraníc: európska pohraničná a pobrežná stráž**

Európsky parlament a Rada sa rýchlo usilovali dospieť k dohode o návrhu o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží:<sup>8</sup> po tohtotýždňovom formálnom prijatí nariadenia je už všetko pripravené na to, aby európska pohraničná a pobrežná stráž mohla začať plne fungovať.

Európska pohraničná a pobrežná stráž predstavuje výrazný pokrok v riadení hraníc EÚ. Zameriava sa hlavne na slabé stránky, ktoré sa tak očividne ukázali počas migračnej a utečeneckej krízy: roztrieštenosť úsilia, nedostatočná dôslednosť pri kontrole hraníc, ako aj nedostatky v poskytovaní odborných znalostí jednotlivými štátmi. Umožní integrované riadenie hraníc tým, že novú Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž s rozsiahlymi právomocami spojí s vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za riadenie hraníc vrátane pobrežnej stráže (v rozsahu, v akom plní úlohy týkajúce sa kontroly hraníc)<sup>9</sup>. Agentúra nadviaže na činnosť agentúry Frontex, bude mať však aj nové úlohy v oblastiach, ako je napríklad návrat, a bude zabezpečovať systematický prístup na úrovni EÚ. Sformalizuje prístup založený na hotspotoch, ktorý sa v súčasnosti používa na pomoc členským štátom čeliacim najväčšiemu tlaku. Dôležité však je, že zabezpečí vysokú a jednotnú úroveň, bude vykonávať povinné analýzy zraniteľnosti s cieľom posúdiť kapacitu a pripravenosť členských štátov a v krajnom prípade bude môcť byť poverená aj priamo zasiahnuť na území členského štátu<sup>10</sup>.

Tým sa zásadným spôsobom zvýši schopnosť EÚ reagovať na meniace sa počty migrantov prichádzajúcich na vonkajšie hranice EÚ. Schopnosť reagovať bude vďaka stálej rezerve príslušníkov pohraničnej stráže jednotlivých štátov, ktorá bude pozostávať z najmenej 1 500 osôb, a technického vybavenia stále rovnaká, takže nová agentúra sa nebude musieť spoliehať na nepravidelné dobrovoľné príspevky. Popri náležitom riadení vonkajších hraníc zaistí aj

<sup>8</sup> COM(2015) 671 final z 15. decembra 2015.

<sup>9</sup> Zároveň bude mať lepšiu štruktúru správy a riadenia zahŕňajúcu aj mechanizmus vybavovania sťažností v prípadoch porušenia základných práv, a takisto väčšiu povinnosť zodpovedať sa Európskemu parlamentu.

<sup>10</sup> Ak budú nedostatky pri kontrole vonkajších hraníc ohrozovať fungovanie schengenského priestoru a na základe dohodnutého operačného plánu.

riadne vykonávanie overovania totožnosti a bezpečnostných kontrol. S tým súvisí aj potreba zmeniť Kódex schengenských hraníc tak, aby sa v ňom požadovali systematické kontroly<sup>11</sup>.

Európska pohraničná a pobrežná stráž bude mať takisto kľúčový význam z hľadiska bezpečnosti. Bude spolupracovať s ďalšími agentúrami EÚ, ako sú Europol a Eurojust, pri predchádzaní a odhaľovaní cezhraničnej trestnej činnosti, ako je napríklad prevádzanie migrantov, obchodovanie s ľuďmi a terorizmus<sup>12</sup>. Zároveň bude členským štátom poskytovať odborné znalosti a podporovať ich tak pri ochrane vonkajších hraníc, napríklad v rámci operácií proti prevádzacom migrantov. Členovia tímov uskutočňujúcich operácie v oblasti riadenia hraníc budú odteraz môcť nahliadať do príslušných európskych databáz vrátane databáz údajov z oblasti presadzovania práva. Vďaka tomu budú mať tímy v teréne prístup ku všetkým potrebným informáciám, ktorý bude možné na základe uváženia hostiteľského členského štátu rozšíriť aj na vnútroštátne databázy<sup>13</sup>. Prehĺbená spolupráca s Europolom a Eurojustom bude vyžadovať, aby sa osobitná pozornosť venovala ochrane údajov. Počas operatívnych činností agentúry sa budú zhromažďovať osobné údaje osôb, ktoré budú príslušné orgány členských štátov z opodstatnených dôvodov podozrievať z účasti na cezhraničnej trestnej činnosti, ako je prevádzanie migrantov, obchodovanie s ľuďmi alebo terorizmus. Tieto údaje sa budú systematicky a bezodkladne zasielať Europolu a príslušným orgánom členských štátov v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a pravidlami ochrany údajov platnými na vnútroštátnej aj úniovej úrovni.

Je nevyhnutné, aby európska pohraničná a pobrežná stráž začala fungovať. Tým, že nová agentúra bude vybudovaná na základoch dnešnej agentúry Frontex, môže začať plniť svoje hlavné úlohy od prvého dňa svojej existencie. Komisia, agentúra Frontex a členské štáty pokročili v príprave podmienok na začiatok plnej prevádzky agentúry. Ešte pred nadobudnutím účinnosti nového nariadenia bolo identifikovaných päť operačných priorít. Tie zahŕňajú zavedenie povinného spoločného využívania zdrojov, stanovenie spoločnej metodiky, na základe ktorej sa budú vykonávať analýzy, a uskutočnenie pilotného projektu, uskutočnenie prvých krokov v rámci nových úloh v oblasti návratu a vypracovanie štandardných vzorov pre opakujúce sa úlohy, ako je mechanizmus vybavovania sťažností a dohody o štatúte s tretími krajinami. Vďaka tomu bude agentúra môcť plniť svoje hlavné funkcie.

Tieto zrýchlené prípravy musia prebiehať súbežne s intenzívnejším úsilím o neustále vyvíjanie tlaku na zaistenie dobrej ochrany hraníc v rámci súčasného režimu. Prebiehajúce operácie agentúry Frontex v Grécku a Taliansku sú naďalej nevyhnutné na obnovenie normálneho riadenia hraníc v týchto členských štátoch. Kľúčový význam z hľadiska predchádzania vzniku nových trás pre pašovanie majú aj ďalšie operácie na Balkáne, napríklad v Bulharsku. Zintenzívnenie týchto operácií a ich plynulý presun pod európsku pohraničnú a pobrežnú stráž má takisto zásadný význam z hľadiska obnovenia podmienok na návrat k normálnemu fungovaniu schengenského priestoru do konca roka 2016. To znamená, že prvých príslušníkov európskej pohraničnej stráže musí byť možné nasadiť už v októbri

<sup>11</sup> COM(2015) 670 final z 15. decembra 2015. Kontroly na vonkajších hraniciach sa budú uskutočňovať s pomocou relevantných databáz údajov a budú sa vzťahovať na všetky osoby vrátane občanov EÚ a ich rodinných príslušníkov, ktoré budú preverované z hľadiska hrozieb pre verejný poriadok a vnútornú bezpečnosť.

<sup>12</sup> Agentúra by mala takisto zohľadniť stratégiu Únie v oblasti riadenia colných rizík a bezpečnosti dodávateľského reťazca, pričom by mala zabezpečovať spoluprácu medzi agentúrami a výmenu informácií medzi colnými orgánmi, orgánmi presadzovania práva a bezpečnostnými informačnými službami.

<sup>13</sup> Skupina na vysokej úrovni pre interoperabilitu takisto skúma, či by bolo možné poskytnúť agentúre priamy prístup k európskym databázam, pričom berie do úvahy hľadiská ochrany údajov.

2016. Preto je naliehavo potrebné, aby členské štáty riešili súčasný nedostatočný počet expertov, ktorých vysielajú v reakcii na výzvy agentúry Frontex týkajúce sa Grécka, Talianska a Bulharska<sup>14</sup>.

Dôležité je aj zvýšenie rozpočtu a počtu zamestnancov agentúry v dôsledku rozšírenia súčasného mandátu agentúry Frontex a nových úloh. Bude to znamenať, že rozpočet sa do konca roka 2017 viac než strojnásobí a počet zamestnancov agentúry bude viac ako dvojnásobne vyšší, než sa pôvodne plánovalo v prípade agentúry Frontex. Na podporu urýchlenia vykonávania nariadenia musí byť čiastočne predsunuté nasadenie ďalších ľudských zdrojov plánované na rok 2017. Komisia navrhne rozpočtovému orgánu, aby agentúre umožnil uskutočniť nábor zamestnancov ešte pred koncom tohto roka. Vďaka tomu by agentúra mala byť okamžite schopná prevziať prebiehajúce operácie agentúry Frontex a v plnej miere reagovať na akékoľvek potreby, ktoré vzniknú.

Komisia je odhodlaná poskytnúť členským štátom, ktoré čelia mimoriadnemu tlaku na vonkajších hraniciach Únie, finančnú pomoc na naliehavé potreby. Komisia zároveň využije celú škálu možností financovania z prostriedkov EÚ, predovšetkým podporu hraníc v rámci Fondu pre vnútornú bezpečnosť, aby podporila strednodobé a dlhodobé aktivity, ktoré členské štáty vyvíjajú v snahe plniť svoju povinnosť dobre chrániť vonkajšie hranice. Plné využitie týchto možností môže významne prispieť k vypracovaniu kvalitných a konzistentných opatrení týkajúcich sa hraníc.

#### ***Ďalšie kroky:***

##### **Členské štáty by mali:**

- odstrániť súčasné nedostatky, pokiaľ ide o poskytovanie expertov pre operácie v Grécku, Taliansku a Bulharsku na základe výziev agentúry Frontex,
- podporiť urýchlenie činnosti novej agentúry prostredníctvom účasti v správnej rade,
- zabezpečiť, aby príspevky jednotlivých členských štátov k rezerve rýchleho nasadenia a technického vybavenia bolo možné plne využívať od prvého dňa, a takisto začať každoročné bilaterálne rozhovory už teraz, tak aby príspevky na rok 2017 boli jasné v dostatočnom predstihu pred koncom tohto roka.

##### **Agentúra Frontex by mala:**

- zabezpečiť, aby sa metodika pre analýzy zraniteľnosti dohodla v októbri 2016 a aby sa pilotný projekt dokončil v novembri 2016, tak aby sa celý súbor prvých analýz zraniteľnosti mohol dokončiť v prvých troch mesiacoch roku 2017,
- zabezpečiť, aby rezervy expertov a vybavenia bolo možné v plnej miere využívať od prvého dňa fungovania novej agentúry,
- urýchliť nábor ďalších zamestnancov, aby bolo možné plniť rozšírený mandát agentúry,
- zabezpečiť, aby bolo prvých príslušníkov európskej pohraničnej stráže možné nasadiť už v októbri 2016.

##### **Komisia:**

- do konca októbra prijme vzor dohody o štatúte s tretími krajinami,

<sup>14</sup> K 12. septembru 2016 členské štáty nezabezpečili 253 expertov pre spoločnú operáciu Poseidon, 129 expertov pre spoločnú operáciu Triton a 172 expertov pre spoločné operácie v Bulharsku.

- v septembri 2016 prijme návrhy rozpočtu potrebné na to, aby agentúra mohla urýchlene prijať ďalších zamestnancov, najmä návrh na zmenu rozpočtu na rok 2016,
- bude naďalej poskytovať včasnú núdzovú finančnú pomoc členským štátom, ktoré čelia mimoriadnemu tlaku na vonkajších hraniciach,
- bude agentúre poskytovať administratívnu pomoc s cieľom uľahčiť nábor potrebných ďalších zamestnancov,
- využije strednodobé a dlhodobé možnosti, ktoré ponúkajú fondy EÚ, aby podporila kapacity členských štátov na vonkajších hraniciach.

#### **Európsky parlament a Rada:**

- by sa mali do konca októbra dohodnúť na navrhovanej zmene Kódexu schengenských hraníc,
- by mali zrýchleným postupom prijať opravný rozpočet, aby bolo možné presunúť nábor zamestnancov pre novú agentúru.

### **3.2. Prísnejšie kontroly prostredníctvom systému vstup/výstup (EES)**

V apríli 2016 Komisia navrhla nový systém vstup/výstup<sup>15</sup>. Systém bude zhromažďovať údaje (o totožnosti, cestovnom doklade a biometrické údaje) a zaznamenávať údaje o vstupe a výstupe (dátum a miesto vstupu a výstupu) v mieste prekročenia hraníc. Tento modernejší systém riadenia vonkajších hraníc, ktorý nahrádza pečiatkovanie pasov, zlepši účinnosť hraničných kontrol a prispeje k uľahčeniu prekračovania hraníc pre cestujúcich *bona fide*, ktorým v dôsledku stále rastúceho počtu cestujúcich hrozí riziko mimoriadnych zdržaní.

Veľmi dôležitú úlohu bude zohrávať pri zabezpečovaní dodržiavania pravidiel v prípade bezvízového vstupu do EÚ, ako aj vstupu s vízom. Popritom pomôže zistiť, či niektoré osoby neprekročili povolenú dĺžku pobytu (osoby, ktoré po skončení povoleného pobytu zostanú v schengenskom priestore). Pravidlá týkajúce sa vstupu do schengenského priestoru na účely krátkodobého pobytu (maximálne 90 dní počas akéhokoľvek obdobia 180 dní) platia pre všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín. Preto tento systém bude kľúčovým nástrojom na identifikáciu všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v schengenskom priestore zdržia po skončení tohto obdobia.

Systém takisto prispeje k bezpečnosti vo všeobecnosti, keďže bude odhaľovať podvody s osobnými údajmi, ako aj zneužívanie cestovných dokladov a možné opakované pokusy vyhnúť sa kontrolám a bude proti nim bojovať, pretože bude zaznamenávať aj prípady odopretia vstupu. Vďaka tomu, že do systému budú mať prístup aj orgány presadzovania práva, bude tento systém podporovať boj proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti. Ako taký prispeje k predchádzaniu teroristickým trestným činom a inej závažnej trestnej činnosti a k ich odhaľovaniu a vyšetrovaniu. Daný legislatívny návrh je súčasťou rozsiahlejšieho „balíka predpisov o inteligentných hraniciach“, v ktorom sa rieši úloha informačných systémov pri posilňovaní riadenia vonkajších hraníc, vnútornej bezpečnosti a boja proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti. Uvedený balík zahŕňa aj oznámenie „Silnejšie a inteligentnejšie systémy pre hranice a bezpečnosť“ a ďalšiu zmenu Kódexu schengenských hraníc navrhovanú s cieľom začleniť technické zmeny potrebné pre systém vstup-výstup.

<sup>15</sup> COM(2016) 194 final zo 6. apríla 2016.

V Rade sa v súvislosti s týmito návrhmi dosiahol značný a rýchly pokrok, a to tak na technickej, ako aj politickej úrovni. Cieľový dátum prijatia návrhov Európskym parlamentom a Radou (do konca roka 2016) by sa mal dodržať. To agentúre eu-LISA umožní, aby začala systém vyvíjať v roku 2017 a mohla ho uviesť do plnej prevádzky na začiatku roka 2020.

#### ***Ďalšie kroky:***

##### ***Európsky parlament a Rada:***

- by mali do konca roka 2016 dospieť k dohode o nariadení o zriadení systému vstup/výstup EÚ.

### **3.3. Predbežná kontrola cestujúcich požívajúcich právo bezvízového styku: systém EÚ pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS)**

Oblasť, ktorá má pri hľadaní rovnováhy medzi mobilitou a bezpečnosťou čoraz väčší význam, sa týka legálneho vstupu do schengenského priestoru bez potreby víza. Liberalizácia vízového režimu je dôležitým nástrojom pri rozvíjaní partnerstiev s tretími krajinami a aj prostriedkom na zabezpečenie účinných systémov návratu a readmisie a zvýšenie prítlačivosti EÚ pre podnikanie a cestovný ruch<sup>16</sup>. Zahŕňa však aj dôležitý prvok reciprocity, pretože liberalizácia vízového režimu vo všeobecnosti funguje oboma smermi, takže zároveň umožňuje občanom EÚ jednoducho cestovať do zahraničia. Počet ľudí, ktorí na cestu do schengenského priestoru nepotrebujú víza, neustále rastie. Ďalšia<sup>17</sup> úroveň systematických kontrol štátnych príslušníkov krajín oslobodených od vízovej povinnosti by bola cenným doplnkom existujúcich opatrení na zachovanie a posilnenie bezpečnosti schengenského priestoru.

Myšlienka zriadenia systému EÚ pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) bola po prvýkrát prezentovaná v oznámení „Silnejšie a inteligentnejšie systémy pre hranice a bezpečnosť“ v apríli 2016. Komisia sa teraz rozhodla predložiť návrh na takýto systém. Išlo by o automatizovaný systém, ktorý by sa používal na určenie oprávnenosti štátnych príslušníkov tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti cestovať do schengenského priestoru. Podobné systémy už používajú krajiny ako USA, Kanada a Austrália a považujú ich za dôležitú súčasť svojich základných bezpečnostných opatrení – tieto systémy sú už preto známe mnohým Európanom<sup>18</sup>. Takýto systém by sa týkal minimálne všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti, ktorí cestujú do schengenského priestoru na krátkodobý pobyt (maximálne 90 dní počas akéhokoľvek obdobia 180 dní). Zhromažďoval by informácie o týchto cestujúcich pred tým, než by sa na cestu vydali, a umožnil by ich predbežné spracovanie. Cestujúcim by dal istotu, že budú môcť cez hranice prejsť bez problémov. Orgánom EÚ by umožnil overovať, či neexistuje prípadné

<sup>16</sup> Výhody bezvízového cestovania do Európskej únie môžu využívať občania takmer 60 krajín na celom svete. Úplný zoznam je uvedený v prílohe II k nariadeniu o vízach č. 539/2001 z 15. marca 2001, Ú. v. ES L 81, 21.3.2001.

<sup>17</sup> V máji 2016 Komisia navrhla revíziu mechanizmu pozastavenia uvedeného v článku 1a nariadenia (ES) č. 539/2001, ktorý umožňuje dočasne pozastaviť oslobodenie od vízovej povinnosti pre štátnych príslušníkov tretej krajiny, ak sú splnené určité podmienky [COM(2016) 290 final].

<sup>18</sup> Napríklad elektronický systém cestovných povolení bol v USA zavedený v roku 2007. Tento systém určuje, či návštevníci môžu cestovať do Spojených štátov v rámci ich programu bezvízového styku, pričom vyžaduje, aby pred vycestovaním mali platné cestovné povolenie.

bezpečnostné riziko. Systém by teda plnil dvojakú funkciu riadenia hraníc a presadzovania práva.

Takýto systém by umožnil overovanie v iných databázach a preverenie žiadosti na základe stanovených kritérií a podmienok. Cieľom by bolo zabezpečiť, aby:

- žiadateľ nemal vo vízovom informačnom systéme záznam o zamietnutej žiadosti o víza (platí len pre štátnych príslušníkov krajín, ktoré boli od vízovej povinnosti oslobodené len nedávno),
- žiadateľ a jeho cestovný doklad neboli predmetom zápisu v Schengenskom informačnom systéme,
- žiadateľ nebol predmetom zápisu v informačnom systéme Europolu,
- cestovný doklad nebol v databáze Interpolu vedený ako ukradnutý alebo stratený,
- žiadateľ nemal v budúcom systéme vstup/výstup žiadny záznam o prekročení povolenej dĺžky pobytu alebo odopretí vstupu,
- plánovaná cesta bola v súlade s pravidlami krátkodobého pobytu (aby predpokladané trvanie v kombinácii s existujúcimi záznamami o minulých cestách spĺňalo podmienku 90 dní počas akéhokoľvek obdobia 180 dní),
- žiadateľ spĺňal podmienky vstupu stanovené v Kódexe schengenských hraníc.

Zároveň by bolo možné prepojiť tento systém s databázou vopred poskytovaných informácií o cestujúcich a databázou osobných záznamov o cestujúcich<sup>19</sup>. Žiadosti, ktoré by boli pri automatickom spracovaní zamietnuté, by sa presunuli centrálnemu tímu, napríklad v rámci existujúcej agentúry EÚ, ktorý by mohol riešiť jednoduché príčiny zamietnutia, ako napríklad nedodržanie pravidiel krátkodobého pobytu. Žiadosti, v súvislosti s ktorými by sa vyskytol zápis v niektorej databáze, by mohli byť postúpené členskému štátu, resp. členským štátom zodpovedným za daný zápis na ďalšie overovanie, napríklad prostredníctvom pohovoru so žiadateľom na konzulárnom úrade.

V návrhu Komisie sa budú riešiť rôzne otázky vrátane nákladov na vývoj systému a jeho prevádzku, druhu údajov, ktoré sa budú zhromažďovať a analyzovať, interoperability s inými existujúcimi a budúcimi systémami, operatívnych aspektov na hraniciach, spracúvania údajov, právnych aspektov (vrátane otázok ochrany údajov), vplyvu na ľudské zdroje a vplyvu na cestovný ruch a podnikanie.

#### ***Ďalšie kroky:***

##### ***Komisia:***

- bude pokračovať v konzultáciách a do novembra 2016 predloží legislatívny návrh na vytvorenie systému EÚ pre cestovné informácie a povolenia.

### **3.4. Zlepšenie správy totožnosti a posilnenie boja proti podvodom v oblasti dokladov: bezpečnosť dokladov**

Bezpečné cestovné doklady a doklady totožnosti majú kľúčový význam vo všetkých prípadoch, keď je potrebné bez pochybností stanoviť totožnosť určitej osoby. Lepšie riadenie

<sup>19</sup> Hoci smernica o osobných záznamoch o cestujúcich nie je sama osebe nástrojom na kontrolu hraníc, na jej základe budú k dispozícii nové kľúčové údaje na účely predchádzania teroristickým trestným činom a závažnej trestnej činnosti a ich odhaľovania, vyšetrovania a stíhania.

voľného pohybu, migrácie a mobility závisí od spoľahlivých systémov umožňujúcich predchádzať zneužívaniu dokladov a hrozbám pre vnútornú bezpečnosť vyplývajúcim z nedostatočného zabezpečenia dokladov.

EÚ vypracovala koherentný prístup k zabezpečeniu cestovných dokladov, napríklad prechodom na používanie biometrických údajov. Na jeho základe sa prijali harmonizované riešenia v súvislosti s pasmi občanov EÚ<sup>20</sup>, dokladmi pre štátnych príslušníkov tretích krajín<sup>21</sup>, ako aj informačnými systémami<sup>22</sup>. Zabezpečili sa prísne normy týkajúce sa ochrany osobných údajov.

Ukazuje sa však, že množstvo podvodov v oblasti dokladov vo vysoko rizikových oblastiach<sup>23</sup> sa zvyšuje. Povaha týchto podvodov sa navyše rýchlo mení. Zločinecké siete pôsobiace v oblasti falšovania dokladov totožnosti a cestovných dokladov sa v čoraz väčšej miere špecializujú a neustále vyvíjajú nové techniky, pričom okrem iného manipulujú zariadenia na odhaľovanie falšných dokladov a obchádzajú biometrické kontroly. Aj keď je falšovanie a pozmeňovanie dokladov totožnosti a cestovných dokladov v dôsledku zavedenia sofistikovanejších bezpečnostných prvkov, postupov výroby a systémov kontroly dokladov náročnejšie, podvodníci budú hľadať iné spôsoby, ako sa vyhnúť odhaleniu. Zameriavajú sa aj na iné typy dokumentov, ako sú napríklad vnútroštátne preukazy totožnosti a východiskové doklady (rodný, sobášny a úmrtný list), ktoré sa používajú ako podklady pri vybavovaní právych dokladov totožnosti, povolení na pobyt a cestovných dokladov.

Agentúry EÚ sú už vo veľkej miere zapojené do boja proti podvodom týkajúcim sa dokladov. Agentúra Frontex poskytuje členským štátom tímy expertov na doklady a nástroje na prvú kontrolu prichádzajúcich migrantov v problémových oblastiach, pričom zabezpečuje aj odbornú prípravu a analýzu rizík. Európske centrum pre boj proti terorizmu zriadené v rámci Europolu skúma súvislosť medzi falšnými dokladmi a terorizmom, zatiaľ čo bezpečnosť dokladov je jedným z hlavných problémov, ktorými sa zaoberá Európske stredisko pre boj proti prevádzacstvu zriadené v rámci Europolu.

Komisia neustále sleduje technický vývoj a modernizuje bezpečnostné prvky formátu víz, povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích krajín a pasov vydávaných členskými štátmi, pričom kladie osobitný dôraz na ochranu základných práv a osobných údajov. Nedávno predložila dva návrhy na modernizáciu a zmenu podoby víz a povolení na pobyt<sup>24</sup>. Urýchlené prijatie týchto návrhov bude významným krokom vpred.

Komisia sa okrem toho vo svojom oznámení „Silnejšie a inteligentnejšie systémy pre hranice a bezpečnosť“ zaoberala novými spôsobmi zlepšenia bezpečnosti elektronických dokladov

---

<sup>20</sup> Nariadenie (ES) č. 2252/2004 o normách pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi.

<sup>21</sup> Ako sú napríklad víza [nariadenie (ES) č. 1683/95], povolenia na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích krajín [nariadenie (ES) č. 1030/2002] a zjednodušené (železničné) tranzitné doklady [nariadenie (ES) č. 693/2003].

<sup>22</sup> Vízový informačný systém a Schengenský informačný systém.

<sup>23</sup> Europol upozornil na obavy spojené so skutočnosťou, že zločinecké gangy v priebehu posledných dvoch rokov čoraz viac investujú do výroby falšných dokladov, aby zásobovali rastúci nelegálny trh súvisiaci s migračnou krízou. Podvody v oblasti dokladov sú momentálne veľmi významným prvkom organizovanej trestnej činnosti páchanej skupinami, ktoré sa zaoberajú kradnutím pasov a iných cestovných dokladov alebo ich falšovaním (vyhlásenie z 31. mája 2016).

<sup>24</sup> Zmeny nariadenia (ES) č. 1683/95, COM(2015) 303 final z 24. júna 2015, a nariadenia (ES) č. 1030/2002, COM(2016) 434 final z 30. júna 2016.

a správy dokladov totožnosti. Navrhne akčný plán zameraný na nedostatky v tomto procese a opatrenia na ich nápravu. Bude pritom rozlišovať medzi opatreniami, ktoré by sa mali prijať na úrovni EÚ, a opatreniami spadajúcimi do právomoci jednotlivých členských štátov.

Podľa nedávnych správ agentúry Frontex boli najčastejšie odhalenými falošnými dokladmi vnútroštátne preukazy totožnosti s nižšou úrovňou bezpečnosti. V nadväznosti na správu o občianstve EÚ za rok 2013 Komisia začala na konci roka 2015 uskutočňovať štúdiu s cieľom podrobnejšie zhodnotiť, ako by bolo možné riešiť problémy v oblasti bezpečnosti a ťažkosti, s ktorými sa stretávajú občania EÚ v súvislosti s pobytovými preukazmi a dokladmi totožnosti. V posúdení vplyvu nadväzujúcom na verejnú konzultáciu sa preskúmajú možnosti s ohľadom na prípadnú legislatívnu iniciatívu. Komisia takisto pracuje na tom, aby boli náhradné cestovné doklady bezpečnejšie.

#### **Ďalšie kroky:**

##### ***Európsky parlament a Rada:***

- by mali do konca roka 2016 prijať návrhy týkajúce sa novej podoby a zdokonalených ochranných prvkov jednotného formátu víz a povolení na pobyt.

##### ***Komisia:***

- do decembra 2016 prijme akčný plán v oblasti zabezpečenia dokladov a zároveň preskúma možnosti zdokonalenia bezpečnostných prvkov náhradných cestovných dokladov.

### **3.5. Rozvíjanie bezpečnostnej únie: posilnenie Európolu**

Viacnásobné teroristické útoky ukázali, akej zložitej a dynamickej hrozbe terorizmu Európa v súčasnosti čelí. Zdá sa byť očividné, že k neschopnosti zabrániť útokom a zadržať osoby podozrivé z terorizmu prispievajú nedostatky pri výmene informácií a ich používaní. Nevyhnutným predpokladom úspešného boja proti terorizmu a závažnej trestnej činnosti je účinná a včasná výmena informácií medzi príslušnými orgánmi (bezpečnostnými orgánmi a orgánmi presadzovania práva, prípadne aj colnými a pohraničnými orgánmi). Ukázalo sa však, že v tejto oblasti je zložitá dosiahnuť pokrok a naďalej v nej pretrváva roztrieštenosť na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ, v dôsledku ktorej hrozí, že niekde zostanú nebezpečné medzery v oblasti bezpečnosti. Podobne sa aj pri migračnej kríze ukázalo, že skupiny vyvíjajúce organizovanú trestnú činnosť sa veľmi rýchlo chopia nových príležitostí, hoci aj za cenu ľudskej tragédie. Europol ako hlavný nástroj EÚ na praktické využitie spolupráce uskutočnil viacero významných krokov vpred, ako je napríklad nedávne zriadenie Európskeho centra pre boj proti terorizmu<sup>25</sup>, Európskeho strediska pre boj proti prevádzkačstvu<sup>26</sup> a Európskeho centra boja proti počítačovej kriminalite<sup>27</sup>. Na vykonávanie

<sup>25</sup> Centrum funguje od 1. januára 2016 a pozostáva z rôznych subjektov, ako je jednotka pre nahlasovanie internetového obsahu, program EÚ a USA na sledovanie financovania terorizmu (TFTP), analytické pracovné útvary a kontaktné miesta Europolu (napr. TRAVELLERS o zahraničných teroristických bojovníkoch) a Európsky informačný systém o bombách. Má prístup k informačným systémom EÚ a sieti finančných spravodajských jednotiek. Bol posilnený spoločným styčným tímom vyslaných expertov na boj proti terorizmu. V súčasnosti má 64 zamestnancov.

<sup>26</sup> Európske stredisko pre boj proti prevádzkačstvu (EMSC) začalo fungovať 22. februára 2016. Jeho úlohou je aktívne podporovať členské štáty EÚ pri rozkladaní zločineckých sietí zapojených do organizovaného prevádzania migrantov. Stredisko sa zameriava na geografické oblasti, ktoré sú z hľadiska trestnej činnosti

nových úloh boli dané k dispozícii ďalšie zdroje<sup>28</sup>. Vzhľadom na rozsah nových výziev v oblasti bezpečnosti je však potrebné pokročiť ešte ďalej, pričom v tomto oznámení sa, tak ako je stanovené v oznámení o bezpečnostnej únii, stanovujú konkrétne kroky na zlepšenie schopností Európskeho centra pre boj proti terorizmu a posilnenie činnosti Europolu.

Hoci bol nedávno zaznamenaný určitý pokrok a protiteroristické jednotky orgánov presadzovania práva čoraz väčšími spolupracujú s Európskym centrom pre boj proti terorizmu v rámci Europolu, spolupráca medzi orgánmi presadzovania práva a bezpečnostnými informačnými službami nie je ešte stále všade rovnaká<sup>29</sup>. Bezpečnostné informačné služby si pravidelnejšie vymieňajú informácie prostredníctvom protiteroristickej skupiny<sup>30</sup> (CTG), ktorá existuje mimo rámca EÚ, a svoju operatívnu činnosť naďalej vyvíjajú oddelene od orgánov presadzovania práva.

Kľúčovou výzvou však naďalej zostáva využívanie potenciálnych prínosov výmeny informácií a spravodajstva tak, aby prinášali skutočné operatívne výsledky. Nie sú na to potrebné inštitucionálne inovácie. Plné využitie možností spolupráce na základe zmlúv EÚ by však mohlo priniesť zmenu pri výmene a prepájaní informácií prostredníctvom multidisciplinárnej spolupráce. Škála možností, ktorými by bolo možné tento cieľ dosiahnuť, je obmedzená právomocami udelenými v zmluvách, keďže zodpovednosť za národnú bezpečnosť nesú členské štáty. V tejto súvislosti bude Komisia hľadať praktické riešenia na zlepšenie výmeny informácií.

Hoci Europol preukázal svoju pridanú hodnotu a získal si dôveru národných služieb, ak má plnohodnotne plniť svoju úlohu, je potrebné zlepšiť jeho schopnosti v oblasti boja proti terorizmu. Nosným pilierom opatrení EÚ proti terorizmu je Európske centrum pre boj proti terorizmu zriadené v rámci Europolu, ktoré funguje ako centrum pre informácie a spoluprácu podporujúce členské štáty a zároveň analyzuje terorizmus, posudzuje hrozby a podporuje vypracovávanie operačných plánov na boj proti terorizmu. Toto centrum pomohlo zvýšiť tok informácií, ktoré si vymieňajú orgány presadzovania práva pôsobiace v oblasti boja proti terorizmu, pričom prispôbilo infraštruktúry potrebám orgánov a službám pôsobiacim v tejto oblasti. Bol zaznamenaný nárast objemu údajov poskytovaných do databáz Europolu<sup>31</sup>. Avšak

---

problémové, a prispieva k zvyšovaniu schopnosti bojovať proti prevádzočským sieťam v celej Európskej únii. EMSC má v súčasnosti 39 zamestnancov.

<sup>27</sup> Európske centrum boja proti počítačovej kriminalite (EC3) funguje od januára 2013. Jeho cieľom je posilniť reakciu orgánov presadzovania práva na počítačovú kriminalitu v EÚ a pomôcť chrániť európskych občanov, podniky a vlády.

<sup>28</sup> V súvislosti s novým nariadením o Europole sa v rozpočte na rok 2017 plánuje posilnenie o ďalších asi 90 pracovníkov.

<sup>29</sup> Táto roztrieštenosť je všeobecne známym nedostatkom, ako už zdôraznila Európska rada vo svojom vyhlásení o boji proti terorizmu z marca 2004. Doteraz sa však prijalo len málo opatrení na vyriešenie tohto problému.

<sup>30</sup> Protiteroristická skupina je neformálna skupina mimo rámca EÚ, ktorá spája bezpečnostné informačné služby členských štátov EÚ, Nórska a Švajčiarska v záujme podpory spolupráce a operatívnej výmeny spravodajských informácií. Vypracováva spoločné posúdenia teroristických hrozieb založené na spravodajských informáciách národných služieb a spolupracuje s Centrom EÚ pre analýzu spravodajských informácií (EÚ INTCEN).

<sup>31</sup> Ako napríklad kontaktné miesto TRAVELLERS alebo informačný systém Europolu. Ako príklad z praxe možno uviesť pracovnú skupinu Fraternité, špecializovaný tím vytvorený na podporu vyšetrovaní útokov v Paríži a Bruseli, v ktorej spoločne pôsobia analytici Europolu a experti na boj proti terorizmu vyslaní členskými štátmi a ktorá spracovávala mimoriadne veľký objem údajov, aby preskúmala ďalšie medzinárodné väzby teroristov zapojených do týchto útokov, pričom analyzovala záznamy komunikácie, ako aj finančné, internetové a forenzné záznamy. Následná podpora, ktorú Europol poskytol prostredníctvom svojej

jeho účinnosť ako kontaktného miesta pre triedenie a analyzovanie informácií závisí od jeho schopnosti rýchlo spracovať prípadný obrovský nárast objemu informácií, ktoré sa vymieňajú v kľúčových okamihoch.

Vďaka posilneniu by Európske centrum pre boj proti terorizmu mohlo aktívnejšie pomáhať pri predchádzaní teroristickej činnosti a jej marení. Zameriavalo by sa pritom na včasné odhaľovanie podozrivých a sietí, identifikáciu nových smerov vyšetrovania, odhaľovanie medzinárodných tokov financovania terorizmu a nelegálnych strelných zbraní a väčšiu podporu pri nahlasovaní internetového obsahu a jeho vyšetrovaní prostredníctvom jednotky EÚ pre nahlasovanie internetového obsahu, čo by umožnilo maximálne využiť príležitosti na kombinovanie informácií v záujme lepšej identifikácie rizík a stíhania protiprávneho konania. Europol napríklad poukázal na to, že niektorí podozriví zapojení do prevádzania migrantov sa dopúšťajú aj inej trestnej činnosti, ako je napr. obchodovanie s drogami, falšovanie dokladov, majetková trestná činnosť a obchodovanie s ľuďmi<sup>32</sup>. Pretrvávajú aj obavy z toho, že trasy a siete na prevádzanie migrantov sa využívajú na infiltráciu potenciálnych teroristov (najmä zahraničných teroristických bojovníkov) do EÚ a že teroristické organizácie využívajú prevádzanie migrantov ako zdroj financovania.

Súčasnú schopnosť Európskeho centra pre boj proti terorizmu sa zlepšia v týchto oblastiach:

- *Zabezpečenie väčšieho prístupu Europolu k databázam EÚ:* to zahŕňa vízový informačný systém a systém Eurodac<sup>33</sup>, budúce systémy, ako je systém vstup-výstup alebo systém ETIAS, ako aj plné využitie prístupu Europolu do Schengenského informačného systému v rámci jeho súčasného mandátu. Komisia pri príležitosti revízie právneho základu Schengenského informačného systému navrhne rozšírenie prístupu Europolu ku všetkým kategóriám zápisov, ktoré sa v ňom uchovávajú, a k súvisiacim funkciám. Europol by mal zároveň využiť svoju možnosť vyžiadať si údaje z osobných záznamov o cestujúcich od útvarov informácií o cestujúcich v členských štátoch. V rámci procesu iniciovaného Komisiou s cieľom zabezpečiť interoperabilitu informačných systémov by skupina expertov na vysokej úrovni pre informačné systémy a interoperabilitu mala preskúmať možnosti optimalizácie súbežného vyhľadávania Europolu v relevantných databázach EÚ, keď je to potrebné pre plnenie jeho úloh.
- *Posilnenie vnútornej správy a riadenia Európskeho centra pre boj proti terorizmu:* na základe pozitívnych skúseností Európskeho centra boja proti počítačovej kriminalite zriadeného v rámci Europolu Komisia navrhuje vytvoriť programovú radu, ktorá bude dodatočným nástrojom na riadenie vnútornej činnosti Európskeho centra pre boj proti terorizmu. Vznikol by tak vnútorný mechanizmus riadenia činnosti centra, ktorý bude riešiť aspekty, ako je jeho pracovný program, pracovné metódy a najlepšie postupy. Rada by združovala orgány presadzovania práva členských štátov pôsobiace v oblasti boja proti terorizmu, Komisiu, a ak to bude vhodné a potrebné, ďalších relevantných partnerov vrátane agentúr a orgánov EÚ, akými sú Eurojust, Frontex a ESVČ/EÚ ITCEN. Jasne sa pritom stanoví, že v žiadnom prípade nebude zasahovať do mandátu správnej rady Europolu.

---

pracovnej skupiny Fraternité, sa ukázala ako účinná a bola všeobecne oceňovaná. Európske centrum pre boj proti terorizmu však musí byť plne vybavené, aby bolo schopné prevziať aktívnejšiu úlohu aj pri predvídaní hrozieb.

<sup>32</sup> Správa Europolu o prevádzaní migrantov v EÚ – február 2016.

<sup>33</sup> Europol má prístup do systémov VIS a EURODAC, ale mal by urýchliť prebiehajúce práce na pripojení k týmto databázam.

- *Maximalizácia prínosov spolupráce:* Europol vytvoril sieť partnerov pre operatívnu spoluprácu (Eurojust a Frontex), do ktorej sú zapojené orgány z EÚ aj mimo nej (viacero kľúčových partnerov, ako sú Spojené štáty, Austrália, Nórsko a Švajčiarsko, ako aj Interpol). Komisia a Europol v úzkej spolupráci s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť preskúmajú možnosti posilnenej spolupráce s ďalšími tretími krajinami, okrem iného aj v rámci úsilia o nadviazanie partnerstiev v oblasti boja proti terorizmu s krajinami Blízkeho východu a severnej Afriky. To by malo zahŕňať preskúmanie možností zapojenia bezpečnostných expertov pracujúcich v delegáciách EÚ a zlepšenia zasielania informácií tretími krajinami (aj prostredníctvom Interpolu).
- *Ďalšie finančné a ľudské zdroje:* z nedávnych skúseností so situáciou po útokoch v Paríži a Bruseli vyplýva, že Európske centrum pre boj proti terorizmu potrebuje ďalšie finančné, technické a ľudské zdroje, aby dokázalo zvládnuť a spracovať zvýšený objem informácií a spravodajstva o trestnej činnosti. Tieto potreby sa budú v dôsledku väčšieho prístupu Europolu k informáciám a databázam ďalej zvyšovať. Ani dnes nie je toto centrum dostatočne vybavené na to, aby dokázalo členským štátom poskytovať podporu 24 hodín denne sedem dní v týždni, čo je v prípade udalostí, ako je napríklad veľký teroristický útok, veľmi významným nedostatkom. Komisia vykoná dôkladné posúdenie potrieb a podnikne nevyhnutné kroky na jeho výrazné posilnenie, okrem iného pracovníkmi so špecializovanými jazykovými a počítačovými zručnosťami a pracovníkmi dlhodobo vyslanými orgánmi členských štátov.

Tieto zlepšenia si nevyžadujú žiadnu zmenu právneho rámca Europolu – ktorý bol prijatý len v roku 2016 –, mohli by sa však zaviesť popri plnom vykonávaní nového nariadenia o Europole, ktoré sa začne od mája 2017.

Zároveň je naliehavo potrebné nájsť praktické riešenie, ako prepojiť paralelné štruktúry orgánov presadzovania práva a spravodajských služieb, ako aj Európske centrum pre boj proti terorizmu a protiteroristickú skupinu, aby bola možná systematickejšia interakcia medzi oboma stranami, a teda aj posilnená operatívna spolupráca. Posilnením paralelných štruktúr Európskeho centra pre boj proti terorizmu a protiteroristickej skupiny, ktoré by zostali oddelené, ale boli by vzájomne prepojené, by sa vytvoril účinný rámec pre spoluprácu v oblasti boja proti terorizmu v Európe bez toho, aby boli potrebné nové štruktúry.

Súbežne so vznikom Európskeho centra pre boj proti terorizmu v rámci Europolu bola protiteroristická skupina nedávno posilnená zavedením spoločnej platformy na výmenu informácií medzi bezpečnostnými informačnými službami členských štátov, ktorej súčasťou je zabezpečená infraštruktúra pre včasnú a bezpečnú komunikáciu. To predstavuje novú príležitosť na vymedzenie úrovne interakcie medzi touto platformou a orgánmi presadzovania práva, ktoré spolupracujú v rámci Európskeho centra pre boj proti terorizmu zriadeného v rámci Europolu.

Komisia preto nabáda členské štáty, aby zvážili otvorenie protiteroristickej skupiny, ktorá je medzivládny fórum na výmenu spravodajských informácií, interakcii s orgánmi presadzovania práva spolupracujúcimi v rámci Europolu (Európskeho centra pre boj proti terorizmu). Určitá forma centra pre výmenu informácií, ktoré by spájalo momentálne samostatné prvky, by mohla ponúknuť platformu, na ktorej by sa orgány, ktoré získajú informácie týkajúce sa terorizmu alebo iných závažných cezhraničných trestných činov, mohli o tieto informácie podeliť s týmito orgánmi presadzovania práva.

Takéto centrum pre výmenu informácií by v oblasti európskych bezpečnostných informačných služieb nebolo novým prvkom. Viacero členských štátov už na vnútroštátnej úrovni zaviedlo procesy na koordináciu boja proti terorizmu alebo tzv. strediská pre syntézu informácií, v rámci ktorých spolu pôsobia národné bezpečnostné informačné služby a orgány presadzovania práva. Takéto mechanizmy sa však značne líšia, pokiaľ ide o inštitucionálnu štruktúru (osobitný subjekt alebo špecializovaný orgán) a mandát (od strategického posudzovania hrozieb až po operatívnu koordináciu). Členské štáty budú vyzvané, aby sa podelili o skúsenosti a poznatky získané pri úspešnom vytváraní štruktúr na výmenu informácií na vnútroštátnej úrovni.

***Dalšie kroky:***

***Členské štáty:***

- by mali napomôcť zriadeniu centra pre výmenu informácií založenú na interakcii medzi orgánmi presadzovania práva a spravodajskými službami v rámci protiteroristickej skupiny a Európskeho centra pre boj proti terorizmu, v súlade s príslušnými právnymi predpismi a dohodami EÚ a jednotlivých štátov.

***Komisia:***

- bude spolupracovať s Europolom, Radou a Európskym parlamentom na tom, aby sa všetky kroky potrebné na zlepšenie schopností Europolu vykonali do začiatku uplatňovania nového nariadenia v máji 2017.

#### **4. ZÁVER**

Pre zabezpečenie dobrej ochrany hraníc a skutočnej bezpečnosti občanov vo svete mobility má zásadný význam lepšie riadenie hraníc, lepšie využívanie dostupných nástrojov a databáz a vytvorenie nových nástrojov a mechanizmov spolupráce pre budúcnosť. To môže podstatným spôsobom ovplyvniť bezpečnosť EÚ, jej členských štátov a jej občanov.

V tomto oznámení sa stanovujú opatrenia na európskej aj vnútroštátnej úrovni, ktoré je potrebné v blízkej budúcnosti prijať, aby bolo možné prispieť k zabezpečeniu lepšej ochrany vonkajších hraníc a vyššej miery bezpečnosti pre občanov.

Inštitúcie EÚ a členské štáty musia teraz v otázkach spojených s vykonávaním a praktickou realizáciou preukázať rovnaký zmysel pre naliehavosť a koncentráciu ako pri urýchlennom prijatí návrhu na zriadenie európskej pohraničnej a pobrežnej stráže a zároveň musia pokročiť v práci na už predložených návrhoch a konkretizovať budúce kroky smerom k vytvoreniu účinnej a skutočnej bezpečnostnej únie.